

§ 112

Ärendenr KLF 2023/225

Remiss av betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25)

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Vetlanda kommun ställer sig positiva till kunskaps och språkkrav för permanenta uppehållstillstånd.

Att skicka yttrande över remiss till Justitiedepartementet enligt ärendets bilaga.

Reservation

Hela oppositionen reserverar sig mot kommunstyrelsens beslut.

Ärendebeskrivning

Vetlanda kommun har getts möjlighet att svara på remiss gällande betänkandet av *Utredning om språk- och samhällskunskapskrav för permanenta uppehållstillstånd, SOU 2023:25*

Utredningen har fått direktiven att lämna förslag som innebär att det ska ställa krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för att beviljas permanent uppehållstillstånd. Syftet är att främja integrationen och ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att aktivt delta i samhället.

Förslag ska lämnas på hur kunskapskraven skall utformas och kontrolleras på ett sätt som är ändamålsenligt, rättssäkert och effektivt; vilka undantag som ska kunna göras från kraven och dessutom lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att det ska införas ett krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället för att beviljas permanent uppehållstillstånd för utlänningar mellan 18 år och upp till pensionsåldern.

Kunskaperna visas genom ett godkänt prov för permanent uppehållstillstånd. Det ska tas fram ett särskilt kunskapsprov som består av två delar; ett som avser det svenska språket och ett som avser det svenska samhället. Båda delproven skall vara digitala och rättningen automatiserad.

Språknivån för ett godkänt prov i svenska språket ska motsvara nivå A2 i GERS (den gemensamma europeiska referensramen för språk). Det ligger i nivå med kurs C i Svenska för invandrare (SFI).

Provet i svenska samhället ska vara på svenska. Språknivån på provet skall vara på nivå A2 i GERS. Provet ska grundas på ett anpassat material som baseras på *Om Sverige*, från länsstyrelsernas webbplats [Informationsverige.se](https://www.informationsverige.se). Provet ska testa kunskaper om följande områden.

- Att komma till Sverige
- Att bo i Sverige
- Att försörja sig och utvecklas i Sverige
- Individens rättigheter och skyldigheter
- Att blida familj och leva med barn i Sverige
- Att påverka i Sverige
- Att vårda sin hälsa i Sverige
- Åldras i Sverige

Kunskapsprovet skall kunna genomföras regelbundet under året. Avgiften för att göra provet förslås vara 700 kr per delprov och provtillfälle. Statslösa betalar ingen avgift.

Universitets- och Högskolerådet (UHR) föreslås få det övergripande ansvaret för kunskapsprovet för permanent uppehållstillstånd. UHR ansvarar för att ta fram och kontinuerligt utveckla kunskapsprovet; att ta fram rättningsmallar samt ansvara för en webbplats med information och utbildningsmaterial.

Trafikverket föreslås ansvara för att genomföra kunskapsprovet för permanent uppehållstillstånd. Erfarenheter och kunskaper som Trafikverket har i att genomföra landsomfattande, digitala prov med ID-kontroll, anmälningsavgift och kontinuerliga provtillfällen gör myndigheten lämplig att ansvara för genomförandet.

Undantag från kunskapskravet

Utredningen föreslår att kunskapskravet inte ska gälla om det finns särskilda skäl. Undantag ska kunna göras i situationer när en utlänning inte har möjlighet att uppfylla kravet på att visa kunskap eller i fall där det inte är rimligt att begära att kravet ska uppfyllas, detta utifrån fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar eller andra personliga förhållanden.

Bedömningen av om det finns särskilda skäl för undantag ska ske inom ramen för Migrationsverkets prövning av en ansökan om permanent uppehållstillstånd.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att kunskapskraven skall börja gälla den 1 juli 2027, utan några övergångsregler.

Konsekvenser av förslagen

Syftet med förslagen är att främja integration och ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att aktivt delta i samhället. Vidare ska utredningen genomgående ha ett jämställdhetsperspektiv och ett integrationsperspektiv i den analys som görs. En redogörelse för konsekvenserna för barn ur ett barnrättsperspektiv i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter ska göras i den mån förslagen berör barn.

Det är oklart om utredningens förslag främjar integrationen. Utredningens förslag bedöms ge ett visst signalvärde, vilket i sin tur bedöms påverka Sveriges attraktionskraft som land att bosätta sig i. Detta kan i sin tur medföra negativa konsekvenser för det svenska näringslivet.

Den bild som forskningen ger är att det inte går att säga att krav på kunskaper i språk och samhällskunskap främjar integrationen. Det går emellertid inte heller att utesluta att så kan vara fallet. Den enda säkra slutsats som kan dras av forskningen är att det är oklart. Det

framgår dock att vissa grupper, särskilt äldre och personer som saknar eller endast har kort utbildningsbakgrund, löper stor risk att drabbas av exkluderings effekter genom införande av kunskapskrav. Det finns flera studier avseende förvärv av medborgarskap, både inom språkvetenskapen och migrationsvetenskapen, som visar att den tydligaste konsekvensen av kunskapskrav är att antalet nya medborgare minskar i de länder som har infört språk- och kunskapskrav.

Utredningens förslag berör en stor del av invandringen till Sverige. Vilka ekonomiska, sociala och andra konsekvenser som uppstår beror i stor utsträckning på antalet personer som ansöker om uppehållstillstånd i Sverige.

Utredningens förslag kommer ofrånkomligen att medföra ökade kostnader för det allmänna. Förslagen innebär att vissa kostnader kommer att uppstå med anledning av prövningen av om kunskapskravet är uppfyllt eller inte eller om undantag ska medges från kravet. De största kostnaderna är dock förknippade med konstruktionen av de två delproven och digitala system för kunskapsprovet.

Utredningen uppskattar att statens kostnad kommer vara 93 miljoner kronor under 2024–2027, därefter 44 miljoner kronor löpande per år.

Kommunernas kostnader för att anordna Svenska för invandrare (SFI) och Samhällsorientering bedöms öka med anledning av förslaget om kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd. Kunskapskravet förutsätter att de personer som omfattas har möjlighet att skaffa sig de nödvändiga kunskaperna, i det svenska språket och om det svenska samhället. Det finns i dag inte någon kurs med en kursplan som motsvarar det innehåll som delprovet om det svenska samhället föreslås ha. Det finns behov av en sådan kurs. Den torde med fördel kunna hållas inom kommunernas regi.

Utredningen föreslår att de kommunernas ökade kostnader ska finansieras genom ökade anslag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-15

Yttrande Vetlanda kommun

Betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd

Följebrev Remiss

Förslag till beslut

Avge yttrande till Justitiedepartementet enligt ärendets bilaga

Yrkanden

Jan Johansson (VF) yrkar bifall enligt förslag till beslut med tillägget att Vetlanda kommun ställer sig positiva till kunskaps och språkkrav för permanenta uppehållstillstånd.

Mikael Loberg (SD), Carina Wall (M), Carina Bardh (VF) och Tommy Glans (VF) ställer sig bakom Jan Johanssons förslag.

Monica Samuelsson (KD) yrkar bifall enligt förslag till beslut men att meningen "Vetlanda kommun ställer sig positiv till förslaget vars syfte stämmer överens med kommunens integrationspolitiska mål: ett samhälle som präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund." tas bort från yttrandet.

Daniel Berner (C) ställer sig bakom Monica Samuelssons förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Jan Johanssons förslag och Monica Samuelssons förslag. Han finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Jan Johanssons förslag.

Omröstning begärs.

Ordföranden föreslår följande propositionsordning, vilken kommunstyrelsen godkänner: Ja-röst för Jan Johanssons förslag.

Nej-röst för Monica Samuelssons förslag.

Omröstningsresultat

Med 7 ja-röster och 6-nej röster beslutar kommunstyrelsen enligt Jan Johanssons förslag.

Omröstningslista

Ledamöter	Ja	Nej	Avstår
(M) Robin Wallén Nilsson	X		
(VF) Jan Johansson	X		
(VF) Tommy Glans	X		
(VF) Carina Bardh	X		
(SD) Mikael Loberg	X		
(SD) Donald Påhlsson	X		
(M) Carina Wall	X		
(S) Glenh Zachrisson		X	
(S) Carina Strömbäck		X	
(S) Lennart Lööv		X	
(KD) Monica Samuelsson		X	
(KD) Hans Svensson		X	
(C) Daniel Berner		X	

Vetlanda

Sammanträdesprotokoll

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

2023-09-06

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet

Integrationsenheten

Justitiedepartementet

Ju2023/01301

Yttrande över remiss – Kunskapskrav för permanenta uppehållstillstånd (SOU 2023:25)

Vetlanda kommun har getts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Vi har tagit del av förslagen i betänkandet och lämnar följande yttrande.

I direktiven till utredningen framgår att syftet med att införa kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd är att främja integrationen och ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att delta i samhället.

Utredningen har inte hittat stöd i forskningen för att kunskapskrav leder till ökad integration och inkludering i de länder där dessa krav finns. Men signalvärdet av kravet på att de personer som ska bo och verka i här i landet har kunskaper i svenska språket och känner till de grundläggande förhållandena i det svenska samhället väger tungt. För att vara inkluderade och för att förstå sina skyldigheter och rättigheter. Med dessa kunskaper ökar också möjligheten att komma in på arbetsmarknaden.

Vetlanda kommun ställer sig positiv till förslaget vars syfte stämmer överens med kommunens integrationspolitiska mål: ett samhälle som präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund och.

Vetlanda kommun delar utredningens synpunkter på att det är staten som ska ha ansvaret för att kunskapskraven är uppfyllda och att inte en godkänd kurs på kommunens SFI-utbildning eller genomgången Samhällsorientering i sig ska vara kvalificerande för permanent uppehållstillstånd.

Sveriges kommuner har redan idag en utmaning i att rekrytera behöriga lärare till SFI. Om efterfrågan på språkutbildningen ökar på grund av kunskapskraven, kommer utmaningen att öka. Ska dessutom kommunerna hålla en helt ny kurs i kunskaper om det svenska samhället, kommer ytterligare rekryteringar att behöva göras.

Kommunerna måste få full kostnadsersättning för de merkostnader som kunskapskravet kommer att innebära för den kommunala vuxenutbildningen.

Syftet med kunskapskrav är att främja integration och inkludering. Men för en del elever som avslutar sina studier på SFI i förtid är nivån A2 i GERS en hög nivå. Det finns de som aldrig kommer kunna komma upp till den nivån av olika skäl. För dem kommer inte kunskapskraven leda till bättre integration, snarare till större otrygghet. I en del familjer kommer någon att klara kunskapskraven och få permanent uppehållstillstånd,

medan partnern fortsatt har tillfälligt uppehållstillstånd. Det kan bidra till större ojämlikhet i familjer.

För att den gruppen, ofta kvinnor med liten eller ingen utbildningsbakgrund, måste det finnas möjlighet att undantas från kunskapskraven, på samma sätt som vid funktionsnedsättningar. De bör kunna omfattas av "andra personliga förhållanden" som kan innebära undantag från kunskapskravet.

Kommunstyrelsen